

VAN LEESBELANG!

LEESMOTIVATIE ALS SLEUTEL VOOR LEESSUCCES?

Hilde Van Keer
Vakgroep Onderwijskunde, UGent

Onderzoek

- [Expertise](#)
- [Onderzoekstopics](#)
- [Publicaties](#)
- [Gerelateerde onderzoeksgroepen](#)

**BEGRIJPEND
LEZEN**

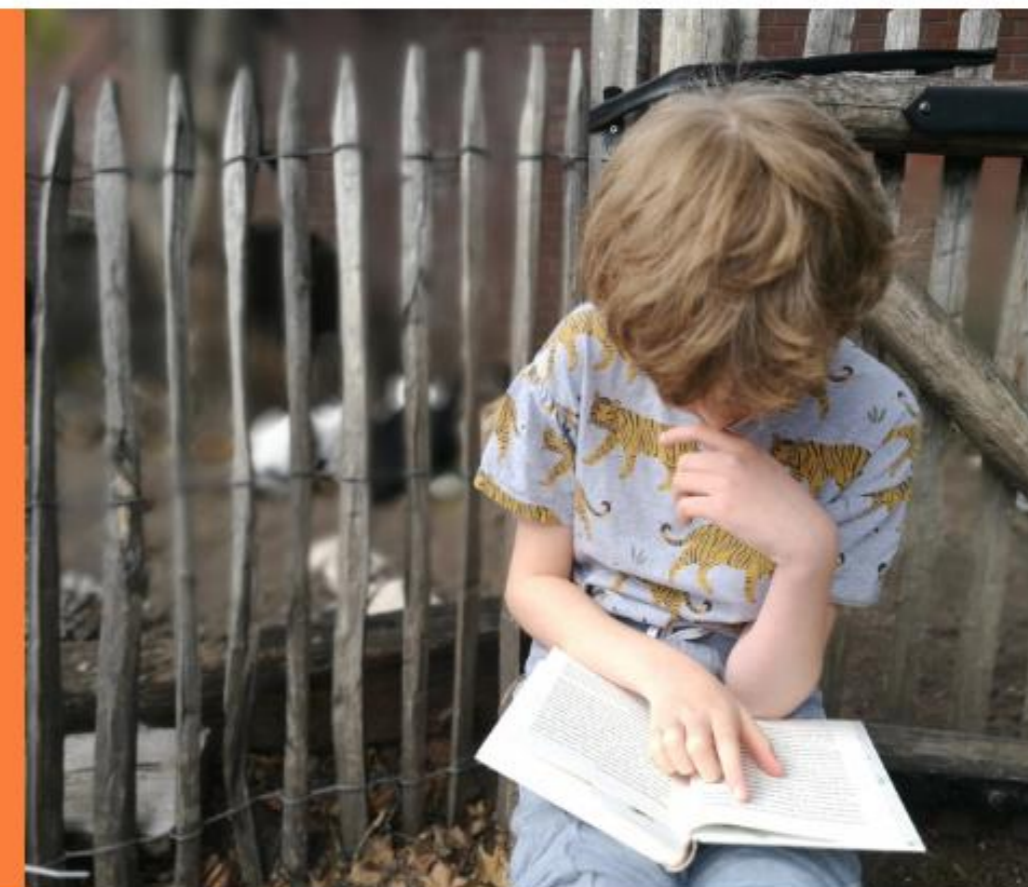
**LEES
MOTIVATIE**

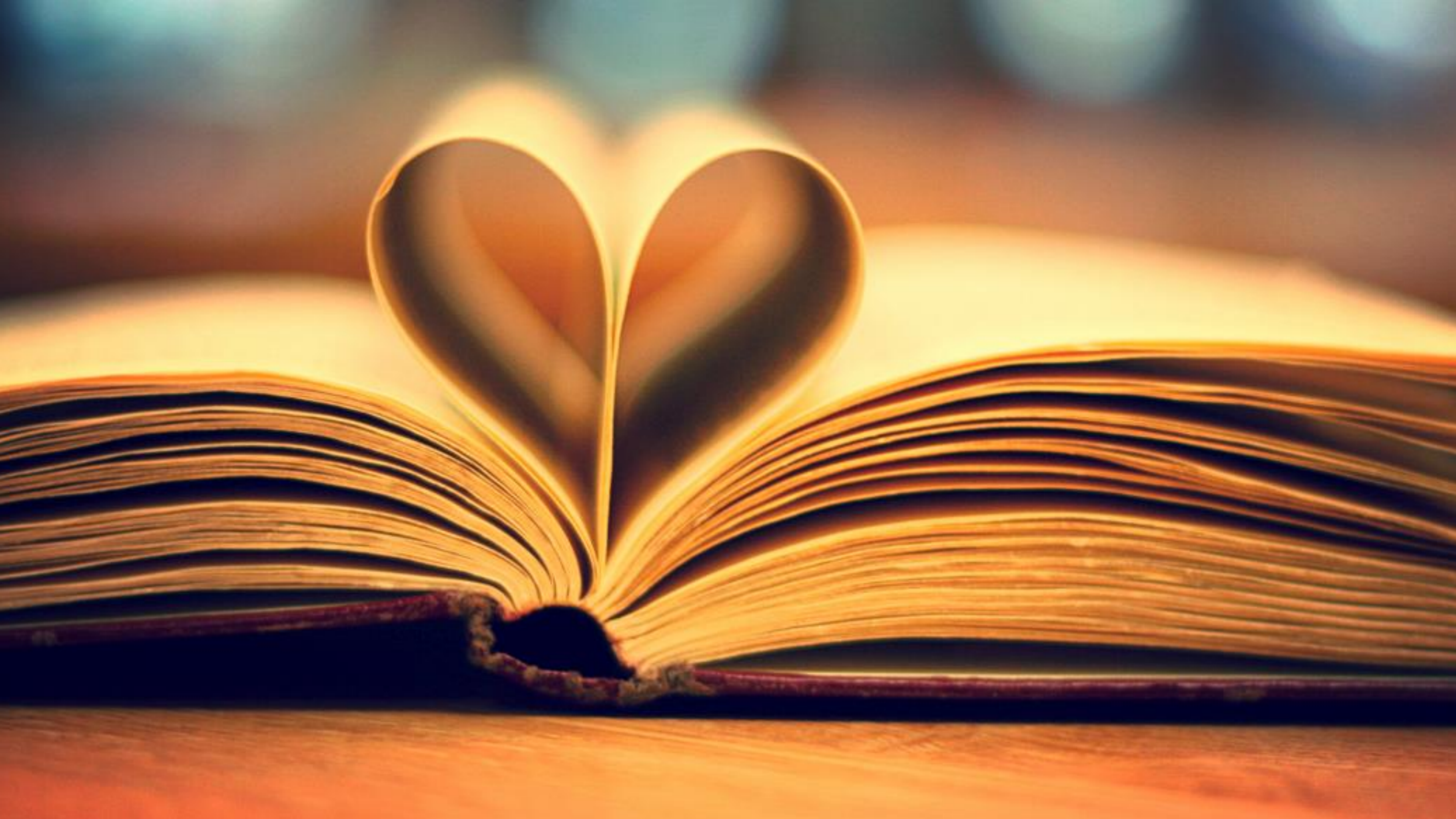
Contact

Vakgroep Onderwijskunde
Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
Henri Dunantlaan 2
9000 Gent

T: 09 264 62 51 / 09 264 86 64

- [Routebeschrijving](#)
- [Team](#)

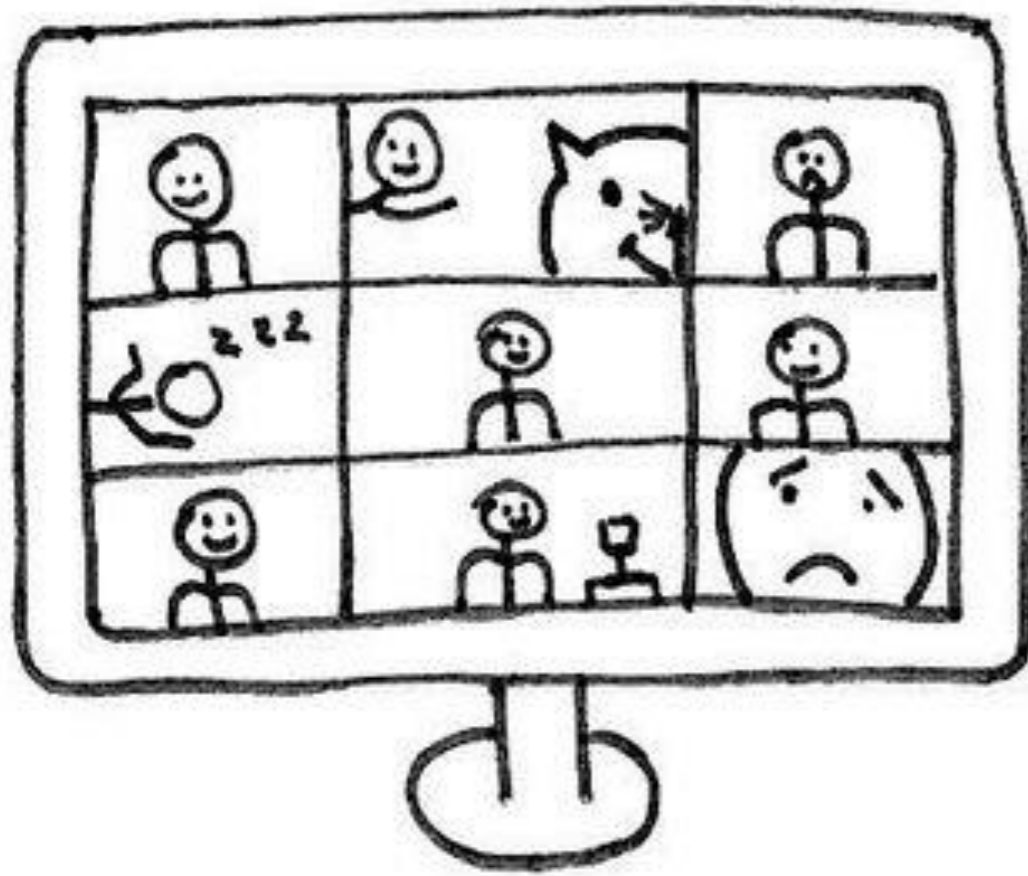

OVERZICHT

- ✓ Belang van leesmotivatie en leesbevordering
- ✓ Wat vertelt de (zelfdeterminatie)theorie?
- ✓ Wat vertelt onderzoek?
- ✓ Hoe leesmotivatie in de praktijk bevorderen?

ONLINE

- Er is ruimte voorzien voor vragen
- Gebruik de chatfunctie

INTERNATIONAAL VERGELIJKEND ONDERZOEK

Nieuws > Binnenland

ONDERWIJS

Leesniveau Vlaamse leerlingen in vrije val: niet langer bij wereldtop

05-12-17, 10.00u - Remy Amkreutz - Bron: Eigen berichtgeving

Leerlingen presteren voor begrijpend in 10 jaar fors

Internationaal onderzoek blijkt dat het niveau van Vlaamse leerlingen voor begrijpend lezen in 10 jaar tijd sterk gedaald is. Dat Vlaanderen zo zwak scoort, komt omdat scholen minder tijd besteden aan lezen dan andere landen. Maar ook Vlaamse ouders lezen weinig voor aan hun kinderen.

Vlaamse leerlingen presteren ondermaats voor begrijpend lezen. Dat is de conclusie van een onderzoek in 45 landen. Internationaal scoren leerlingen gemiddeld 527 punten, in West-Europa is dat 542. Vlaamse kinderen behaalden slechts 525 punten. Daardoor doen we het minder goed dan leerlingen in onder meer Ierland, Finland, Nederland, Oostenrijk en Duitsland.

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/progress-in-international-reading-literacy-study-pirls>

PIRLS

Hoe goed zijn onze leerlingen in lezen? Het antwoord zal directeurs, leerkrachten en ouders niet meteen bevallen. Vlaamse tienjarigen, het vierde leerjaar, gaan op zo goed als alle vlakken achteruit, zo blijkt uit

1736 SHARES

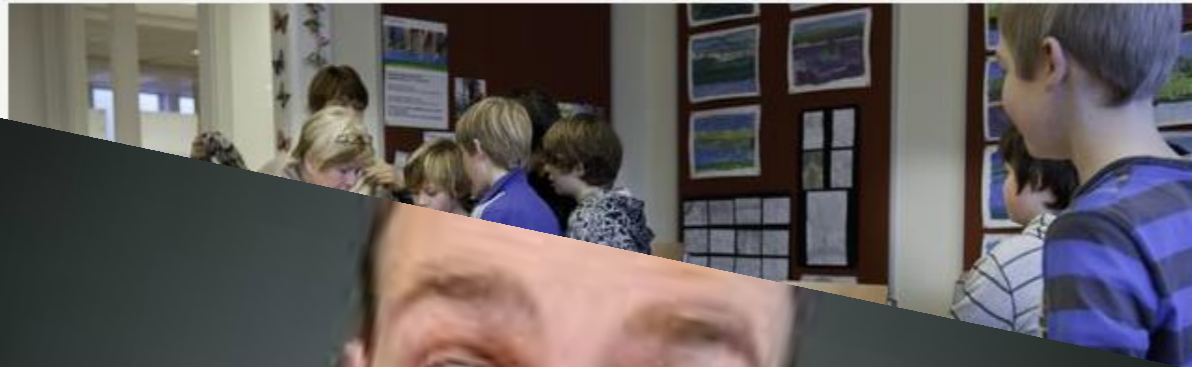
ALARMBEL...

Nieuws > Binnenland

ONDERWIJS

Leesniveau Vlaamse leerlingen in vrije val: niet langer bij wereldtop

05-12-17, 10.00u - Remy Amkreutz - Bron: Eigen berichtgeving

Vlaamse leerlingen presteren ondermaats voor begrijpend lezen, niveau in 10 jaar fors gedaald

Uit internationaal onderzoek blijkt dat het niveau van Vlaamse leerlingen voor begrijpend lezen in 10 jaar tijd sterk gedaald is. Dat Vlaanderen zo zwak scoort, komt omdat scholen minder tijd besteden aan lezen dan andere landen. Maar ook Vlaamse ouders lezen weinig voor aan hun kinderen.

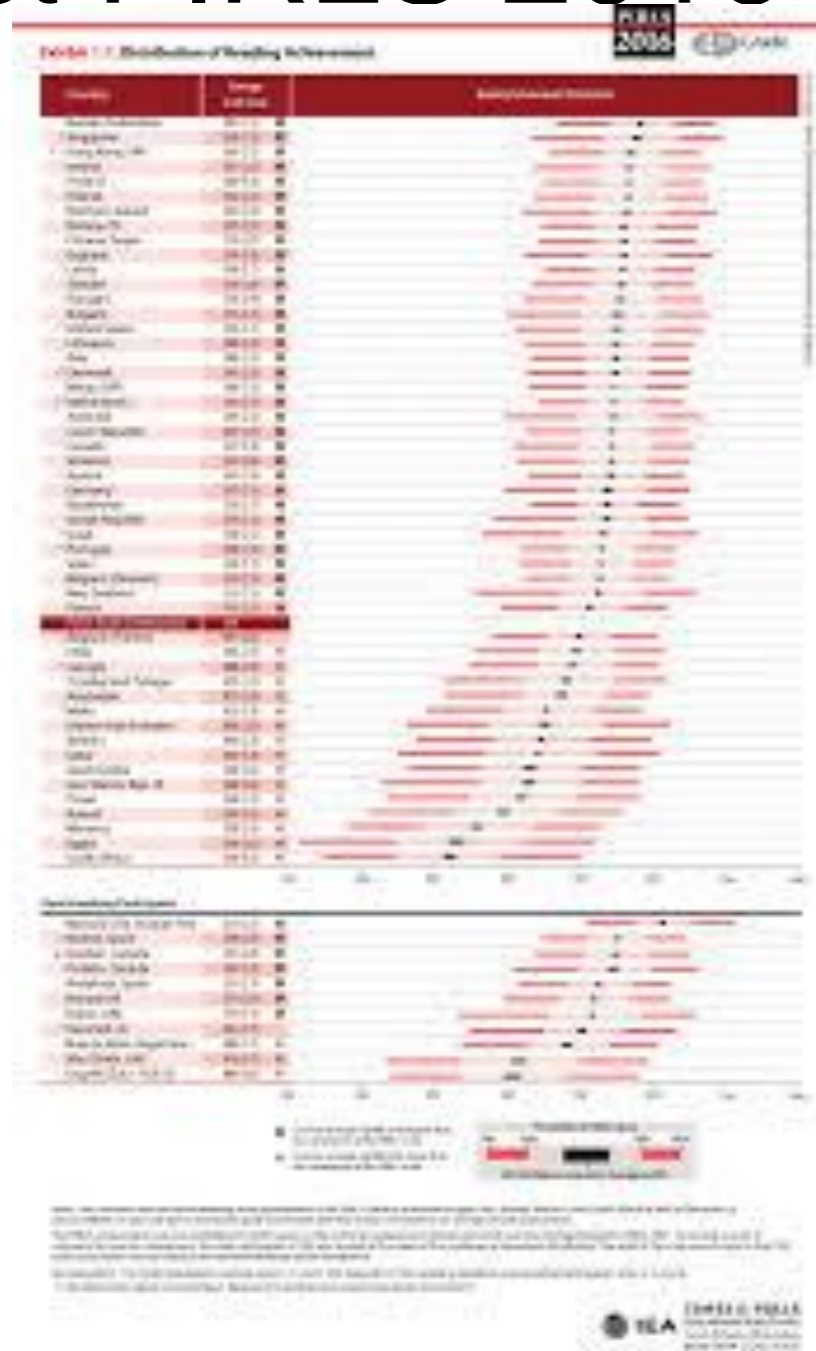
Vlaamse leerlingen presteren ondermaats voor begrijpend lezen. Dat is de conclusie van een onderzoek in 45 landen. Internationaal scoren leerlingen gemiddeld 527 punten, in West-Europa is dat 542. Vlaamse kinderen behaalden slechts 525 punten. Daardoor doen we het minder goed dan leerlingen in onder meer Ierland, Finland, Nederland, Oostenrijk en Duitsland.

SURPRISE?

Hoe goed...
leerkrachten en ouders...
vierde leerjaar, gaan op zo goed als alle via...

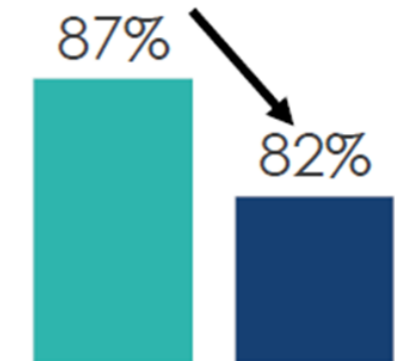
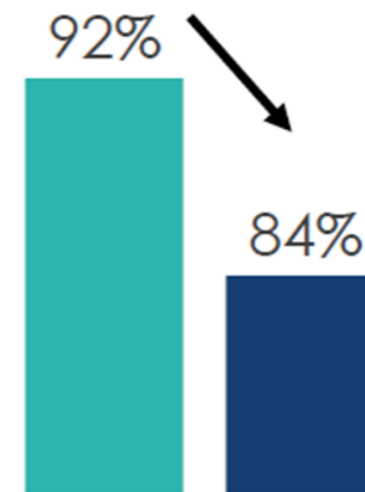
ALARMBEL...

– Naast PIRLS 2016 ook Peilingen Nederlands 2018

■ 2013
■ 2018

Behalen eindtermen

luisteren

ALARMBEL... (PISA 2018)

update 07:19 Oekraïens vliegtuig met 176 mensen aan boord neergestort bij Teheran: alle inzittenden overleden

Robbe De Graeve,
Tobias Santens
di 03 dec 2019 08:58

Leesvaardigheid 15-jarigen daalt meer dan ooit en nog half zoveel wiskundeknobbels: dit zijn de nieuwe PISA-resultaten

De leesvaardigheid van Vlaamse 15-jarigen is op drie jaar tijd sterker gedaald dan ooit. Dat blijkt uit de nieuwe PISA-studie, een driejaarlijks onderzoek in 79 landen naar de vaardigheden van 15-jarigen. Op alle domeinen die werden

Een nationaal leesbeleid: nu!

Wat we na de teleurstellende Pisa-resultaten vooral niet moeten doen, is wachten op een nieuwe studie. Het geduld van **Kris Van den Branden** is op.

<p> Joris Snaet </p>

© Joris Snaet

Leerlingen scoren steeds minder goed op begrijpend lezen. Een nieuw offensief van de Vlaamse Onderwijsraad moet leerkrachten (en ouders) die trend doen keren. 'Haal begrijpend lezend uit het verdomhoekje.'

'Maak prioriteit van begrijpend lezen'

Oh neen, niet nog een studie over leesbeleid

Je krijgt kinderen niet aan het lezen als ze het niet plezierig vinden, weet **Sylvie Dhaene**. Wel door de krachten te bundelen en te op verschillende fronten tegelijk te ondernemen.

TERECHT BEZORGD ...

**GOEDE
LEESVAARDIGHEID
IS BROODNODIG!
IN EN BUITEN/NA
SCHOOL**

**UNIVERSITEIT
GENT**

“Nog nooit kregen mensen zoveel informatie over zich heen. Veel van die informatie – vooral die op het internet – is echter ongecensureerd en ongecontroleerd. Vaak gaat het niet om objectieve feiten, maar om subjectieve, ongenuanceerde meningen. Dat betekent dat we allemaal vaardige informatieverwerkers moeten worden die een actieve rol opnemen in het vinden, selecteren, organiseren, evalueren en doelgericht gebruiken van informatie. Informatie hebben is niet het punt: het gaat erom wat je ermee doet.”

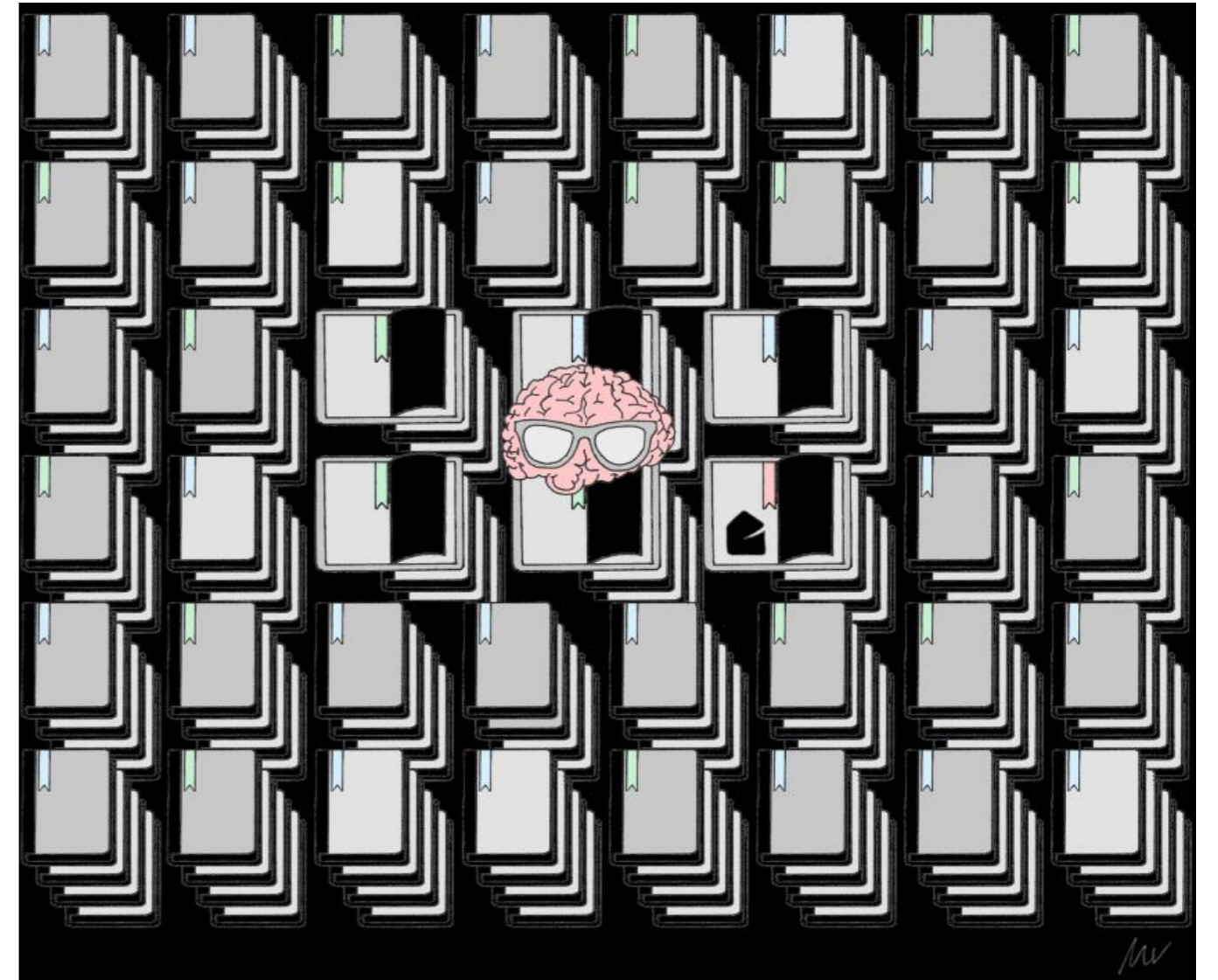
(Van den Branden, 2015)

TERECHT BEZORGD ...

“Literacy, and in particular literature and art, is necessary to make sure that democracy survives!”

- ✓ Opinie vs. Feit
- ✓ Mediawijsheid
- ✓ Doorbreken fake news
- ✓ Lawine aan informatie betekent nog niet lawine aan kennis ...

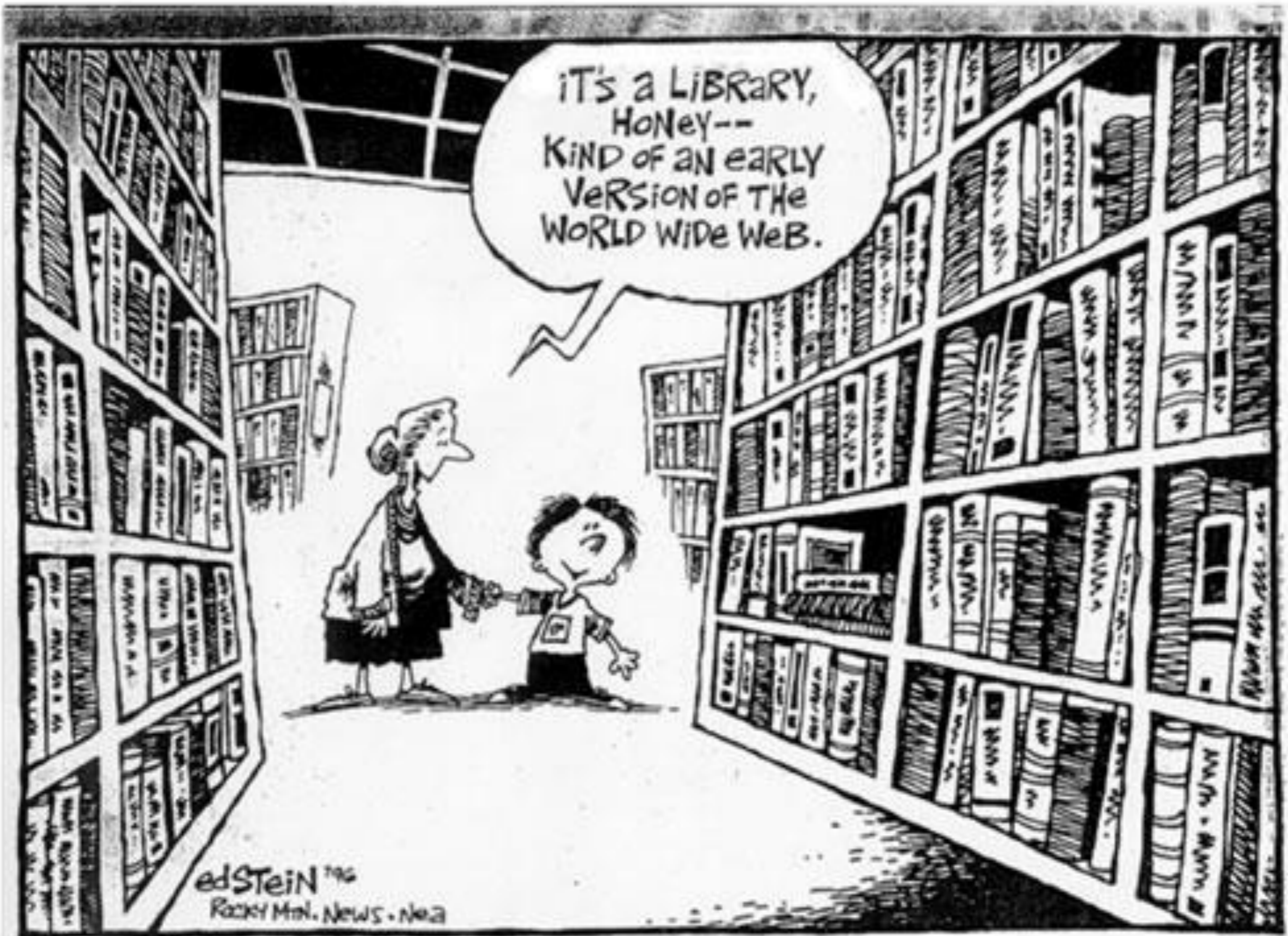

(João Costa, Portugal)

LEESMOTIVATIE

“De recente PIRLS-resultaten volgen de negatieve trend: terwijl in 2006 9% van de Vlaamse 10-jarigen nooit of bijna nooit lezen tijdens hun vrije tijd, steeg dat percentage in 2016 naar 17% (Tielemans e.a., 2017). In 2006 las nog 48 procent van de leerlingen dagelijks voor zijn plezier buiten de schooluren, in 2016 was dat gedaald naar 36 procent. Tielemans e.a. (2019) weerhouden dit als een van de weinige hypothesen (naast het dalend aantal uren dat aan begrijpend lezen op school wordt gespendeerd) die de daling van de PIRLS-resultaten kunnen verklaren.”

It's called **reading**.
It's how people install new
software into their brains.

BELANG VAN LEESPROMOTIE

- ☹️ ↓ leesplezier bij leerlingen (Mullis et al., 2007)
- ☹️ Leesmotivatie ↘ doorheen schoolloopbaan (Guthrie & Wigfield, 2000; Netten et al., 2014)
- ☹️ Leesplezier bij jongens lager dan bij meisjes
- ☹️ Groot vrijetijdsaanbod (Majid & Tan, 2007)

→ Kinderen blijvend motiveren om te lezen is een uitdaging

**(Autonome)
leesmotivatie**

Leesgedrag

**Leesvaardigheid
(begrijpend en
studerend lezen)**

Ontspannen

**Blik op de
wereld
verruimen**

**Participatie in
kennis-
maatschappij**

**Ontsnappen
aan de realiteit**

...

BOOKS ARE...

MIRRORS

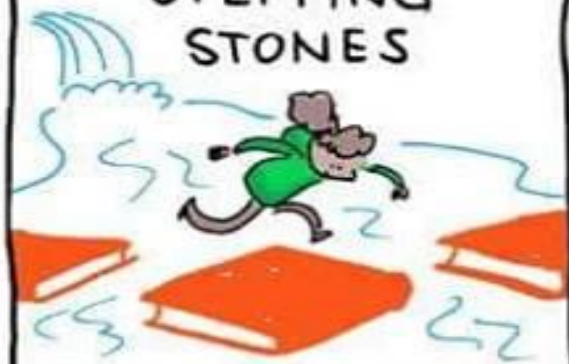
WINDOWS

SLIDING GLASS DOORS

STEPPING STONES

OVERCOATS

ANCHORS

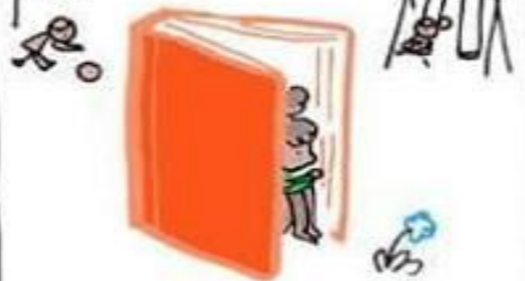
SPRINGBOARDS

ESCAPE HATCHES

QUIET CORNERS

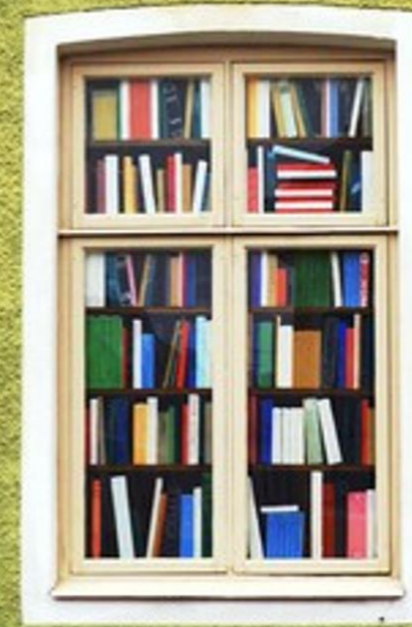
WARM BLANKETS

FLYING CARPETS

BEACONS TO NEW READERS

Books are windows to the world

"THERE ARE MANY LITTLE WAYS TO ENLARGE YOUR CHILD'S WORLD. LOVE OF BOOKS IS THE BEST OF ALL."

— Jacqueline Kennedy Onassis

*‘Het voordeel van boeken is dat je in korte tijd
met honderden levens kunt meeleven.*

Je ontwikkeling gaat sneller dan wanneer je niet leest.

Je komt in allerlei culturen terecht,

in verschillende tijdperken en zelfs in het andere geslacht.

Goede verhalen nestelen zich in je geheugen

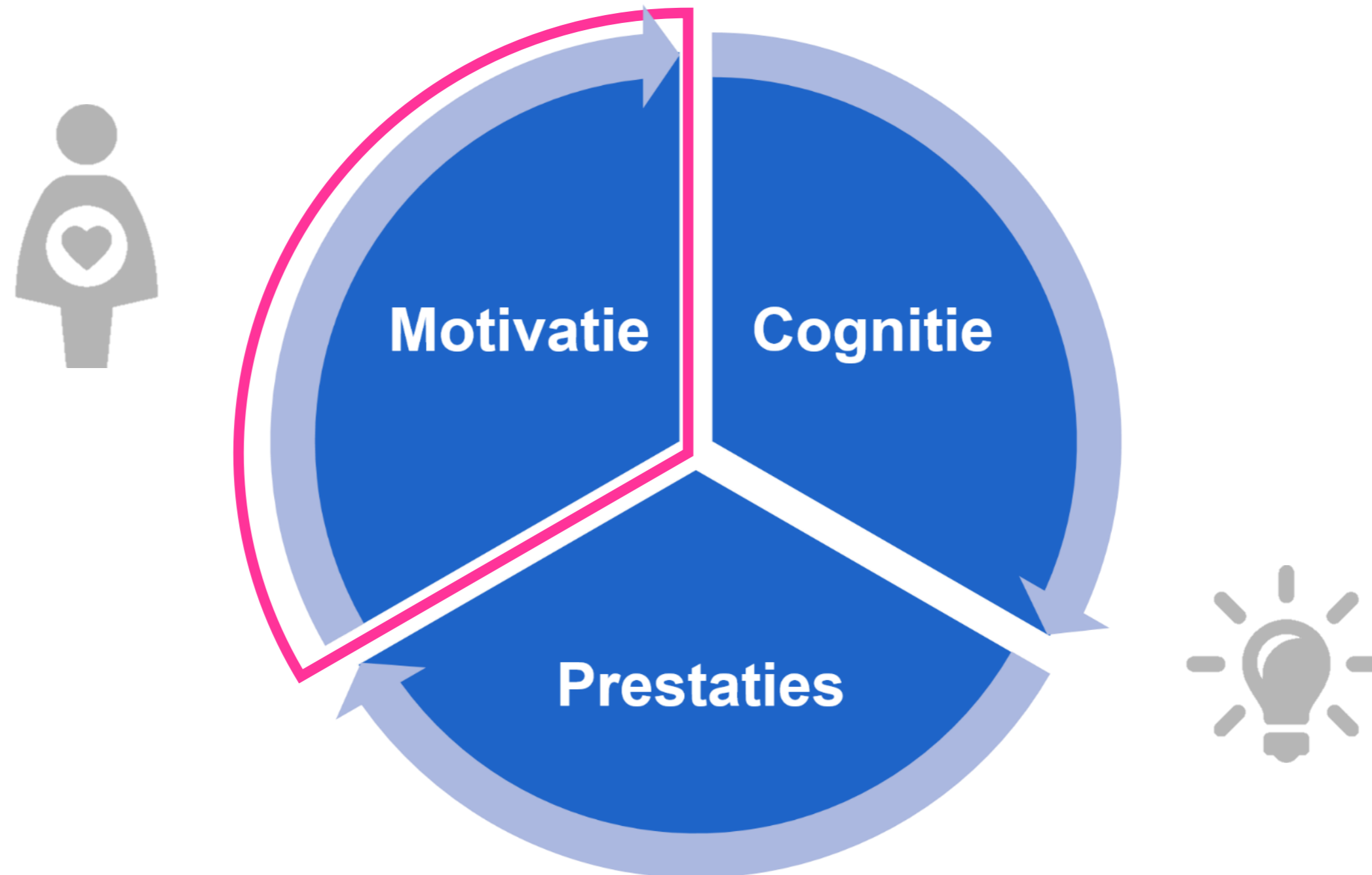
en gaan tot je eigen geschiedenis behoren’.

GUUS KUIJER

Uit: Hoe word ik gelukkig? (2009)

MOTIVATIE EN COGNITIE = ONLOSMAKELIJK VERBONDEN

Waarom lees jij?

- Wat is jouw motief?
- Met welke reden?

Waarom lezen leerlingen?

- Wat is hun motief?
- Met welke reden?

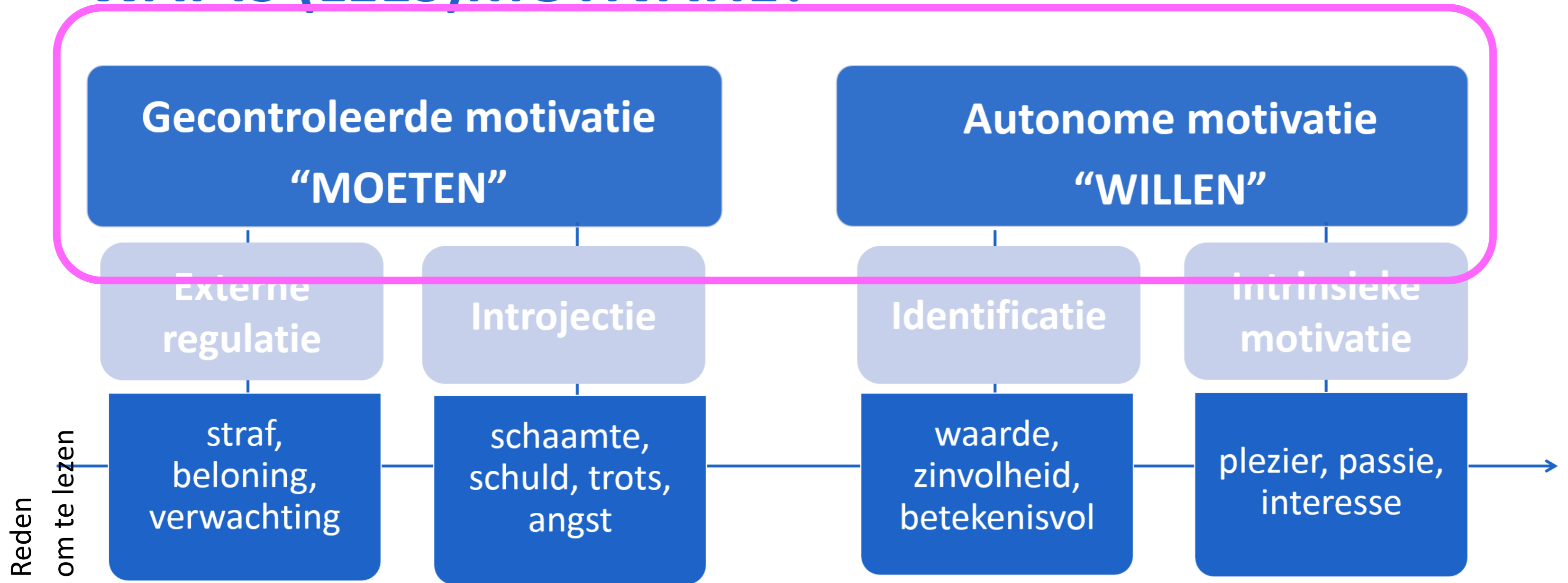
WAT IS LEESMOTIVATIE?

- Motivatie < movere = “bewegen”
Welke factoren brengen kinderen/jongeren in beweging?
(Vansteenkiste, Lens, & Deci, 2006)
- Verschillende types leesmotivatie

 → Zelfdeterminatietheorie als referentiekader (Deci & Ryan, 2000)

WAT IS (LEES)MOTIVATIE?

WAT IS (LEES)MOTIVATIE?

Reden
om te lezen

Gecontroleerde motivatie
“MOETEN”

Externe
regulatie

Introjectie

straf,
beloning,
verwachting

schaamte,
schuld, trots,
angst

Autonome motivatie
“WILLEN”

Identificatie

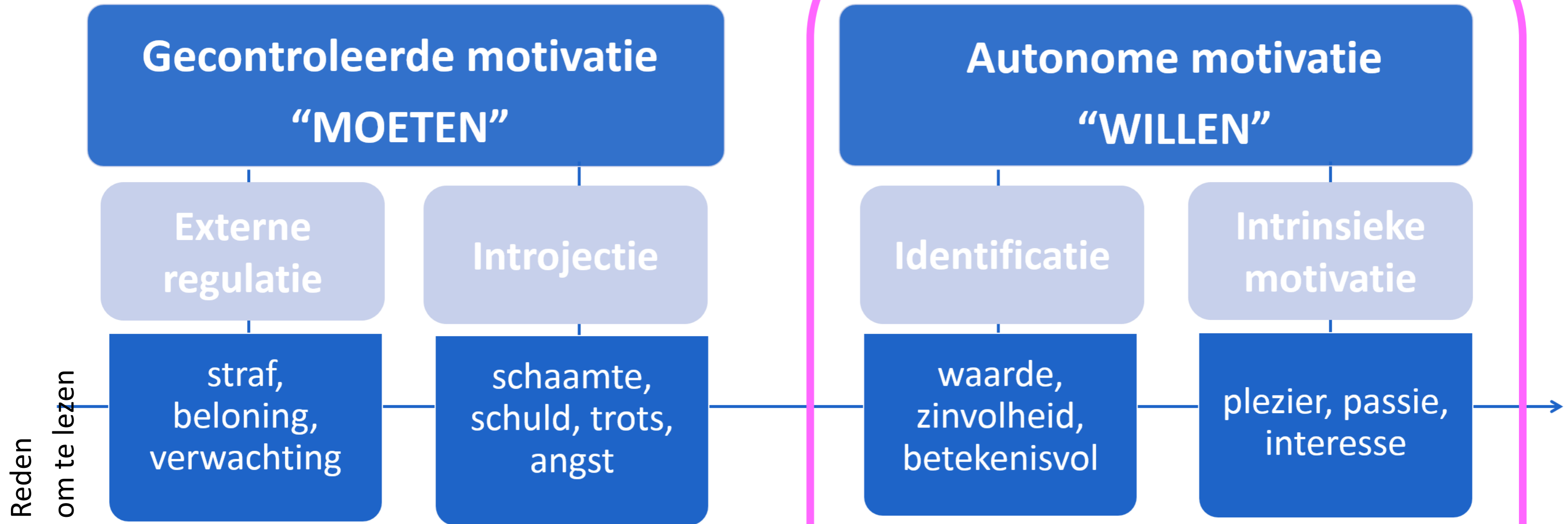
Intrinsieke
motivatie

waarde,
zinvolheid,
betekenisvol

plezier, passie,
interesse

WAT IS (LEES)MOTIVATIE?

WIE GRAAG LEEST... LEEST BETER

Autonome leesmotivatie
“WILLEN”

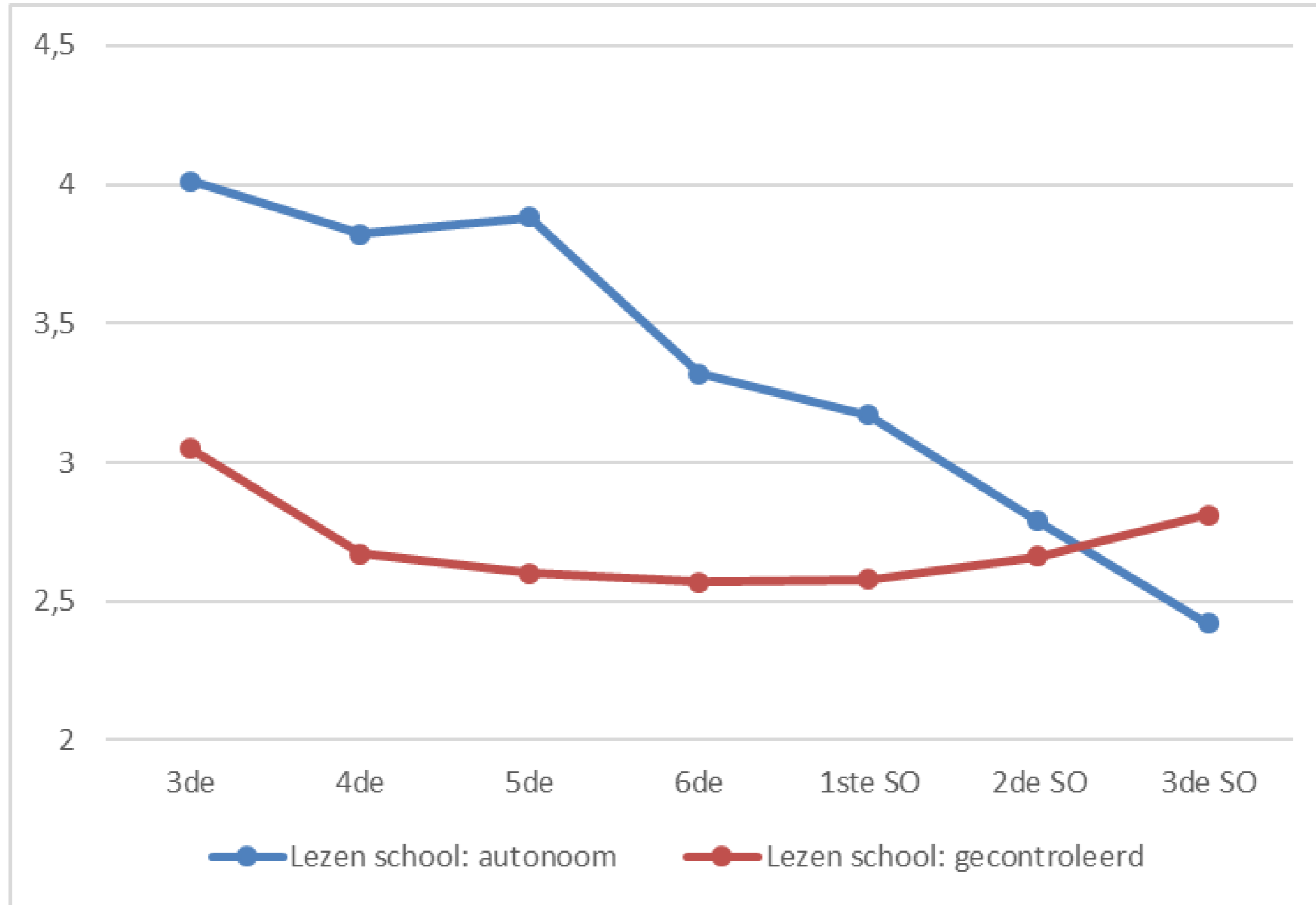
- ✓ Meer leesbetrokkenheid
- ✓ Hogere leesfrequentie
- ✓ Beter begrip van leesvaardigheden

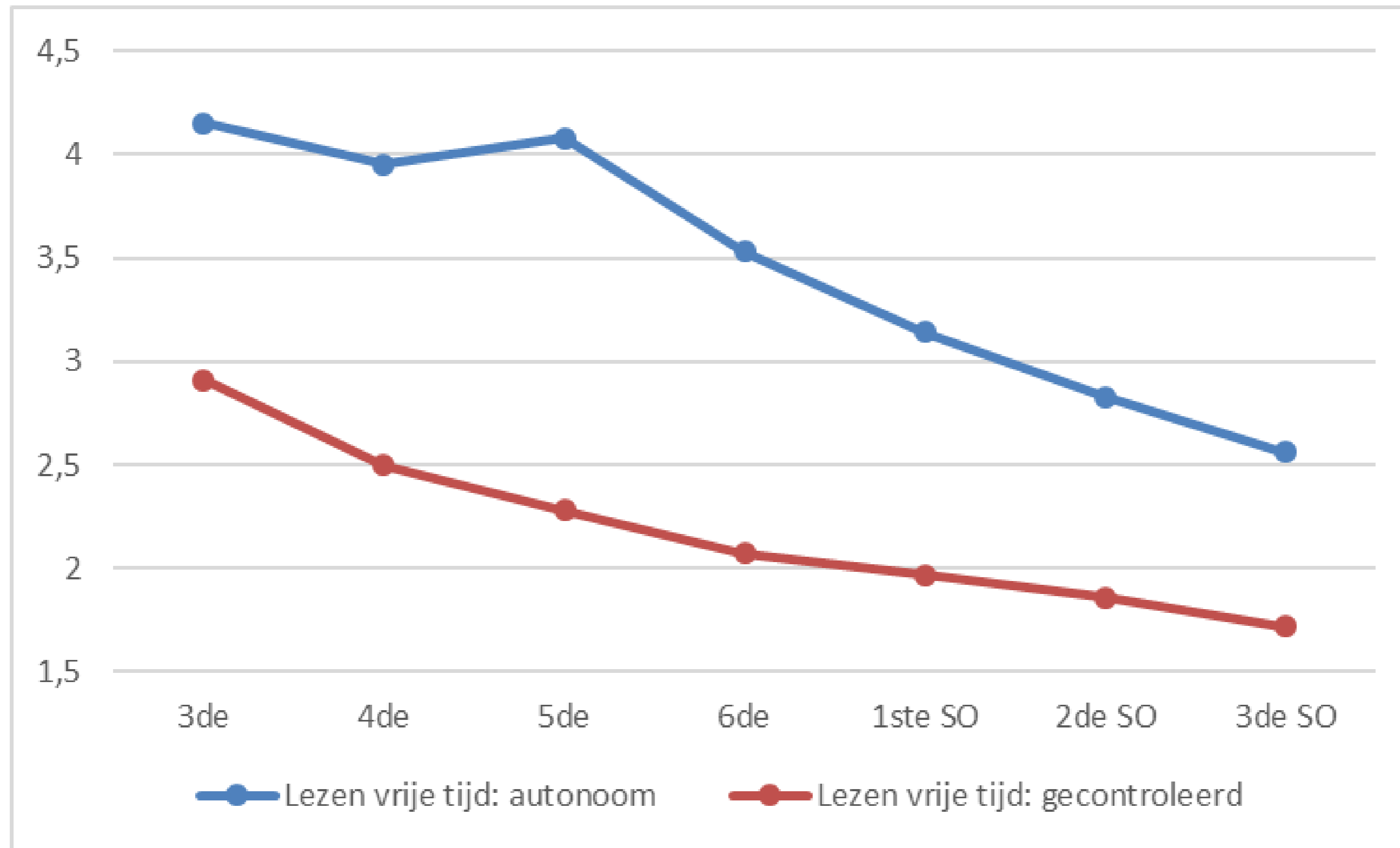
Gecontroleerde leesmotivatie
“MOETEN”

- ✓ Lagere leesfrequentie
- ✓ Zwakkere begrip van leesvaardigheden

STAND VAN ZAKEN: LEESMOTIVATIE OP SCHOOL

STAND VAN ZAKEN: LEESMOTIVATIE IN DE VRIJE TIJD

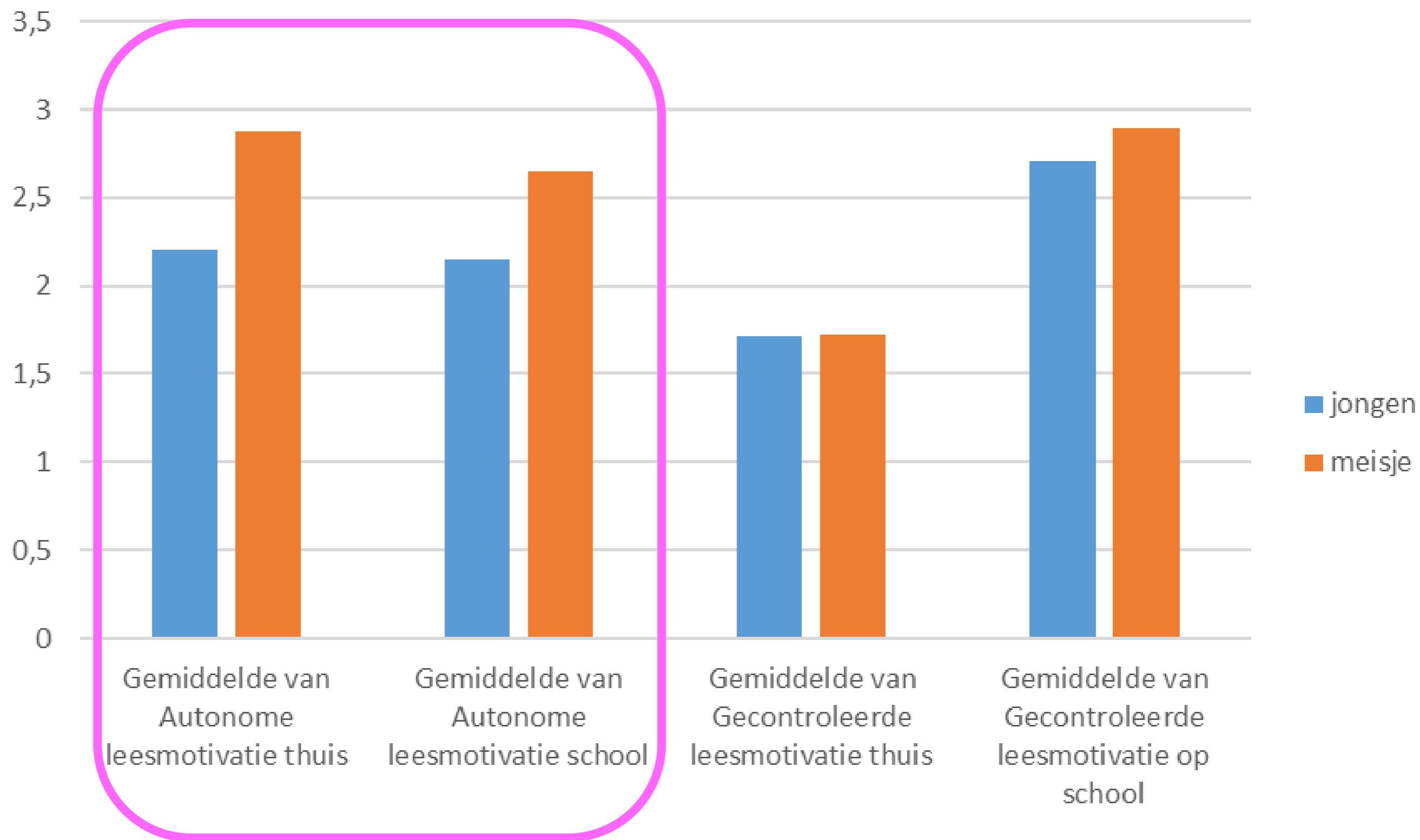
Een écht leuke jongen leest niet

Man & Boek, vooroordeel 1

Jongens en mannen zijn leeshaters. Klopt dat cliché en zo ja, hoe is het zo gekomen en is er iets aan te doen? We zoeken het uit.

Aleid Truijens 18 juni 2016, 2:00

VERSCHILLEN TUSSEN JONGENS EN MEISJES

WIE GRAAG LEEST... LEEST BETER

Autonome leesmotivatie
“WILLEN”

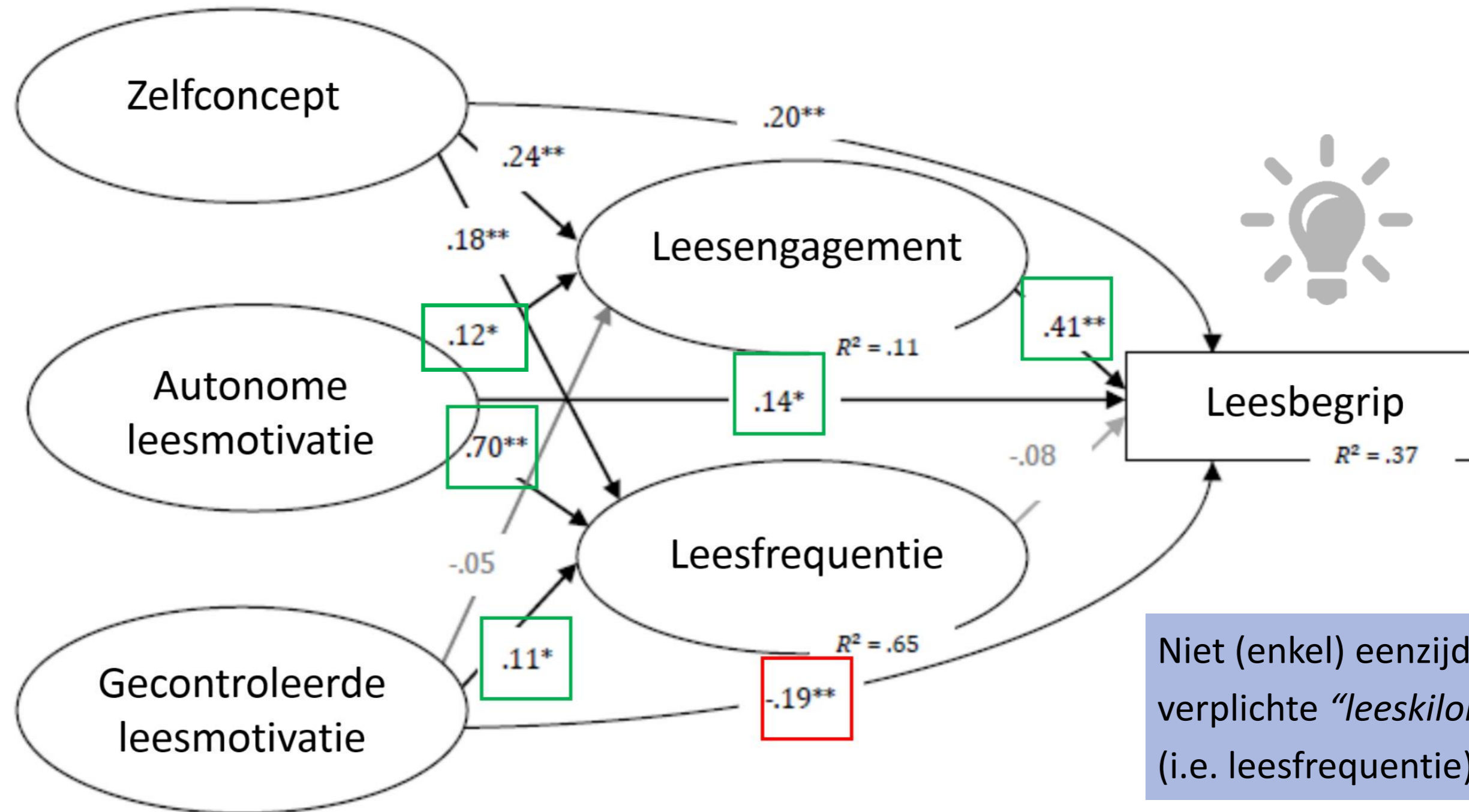
- ✓ Meer leesbetrokkenheid
- ✓ Hogere leesfrequentie
- ✓ Beter begrip van leesvaardigheden

Gecontroleerde leesmotivatie
“MOETEN”

- ✓ Lagere leesfrequentie
- ✓ Zwakkere begrip van leesvaardigheden

BELANG VAN LEESMOTIVATIE EN -FREQUENTIE?

Niet (enkel) eenzijdig focussen op verplichte "leeskilometers maken" (i.e. leesfrequentie)

(De Naeghel, Van Keer, Vansteenkiste, & Rosseel, 2012)

...zaam hun weg door Eden.

Hierna staarde ik enige tijd voor me uit terwijl buiten het spoorviaduct rammelde onder het gewicht van een lange goederentrein.

Ik was uiteindelijk toch in de ban van het boek geraakt. Aanvankelijk had ik het epische gedicht veel te snel willen lezen, gretig en onachtzaam, op dezelfde wijze als ik romans las. Maar op een bepaald ogenblik had ik me de woorden van mijn vorige leraar Engels herinnerd, meneer Barnwell, die me had geleerd dat het er niet om ging wat en hoeveel ik had gelezen, maar hoe ik het had gelezen.

‘Een slechte lezer is als iemand die in een bos wandelt zonder de bomen te zien.’

Dat had nooit eerder een van mijn leraren vooral verbaasd over de gretigheid van mijn leerlingen. Het was me gestimuleerd.

[Home](#) > [Nieuws](#) > Leesplezier en leesprestaties sluiten mekaar niet uit!

LEESPLEZIER EN LEESPSTATIES SLUITEN MEKAAR NIET UIT!

Wouter Duyck (DS 7 december) heeft gelijk: op het vlak van begrijpend lezen moet ons onderwijs zeer ambitieus zijn. Begrijpend lezen is immers een cruciale sleutelcompetentie in de hedendaagse informatie- en communicatiemaatschappij.

Internationaal onderzoek toont aan dat wie op 18 jaar functioneel laaggeletterd is, meer kans maakt om in de werkloosheid te belanden, afhankelijk te worden van een sociale uitkering en minder kans heeft om een hogere opleiding te volgen. De internationale peilingen (PIAAC, PISA en PIRLS) geven aan dat in Vlaanderen steeds meer leerlingen functioneel laaggeletterd zijn en dat dit aantal nog zal toenemen. Dit is te verlaten.

Eindtermenmakers moeten dus ambitieuze én concrete leerdoelen vaststellen. De 21ste eeuw houdt begrijpend lezen immers ook in dat leerlingen met een overvloed aan informatie kunnen omgaan en betrouwbare informatie kunnen onderscheiden. Methode-ontwikkelaars en schoolteams moeten er samen voor zorgen dat elke leerling op basisniveau functionele geletterdheid behaalt en dat veel leerlingen zich kunnen ontwikkelen tot toppresterders.

Ik ben het echter niet over de ganse lijn eens met Wouter Duyck. Leesplezier maakt wel degelijk deel uit van een krachtige begrijpend-leesaanpak. Leesplezier en leesprestaties sluiten mekaar hoegenaamd niet uit, meer zelfs, ze versterken elkaar. Dat blijkt overduidelijk uit tientallen studies en meta-analyses naar

**Geen of-of verhaal,
maar en-en!**

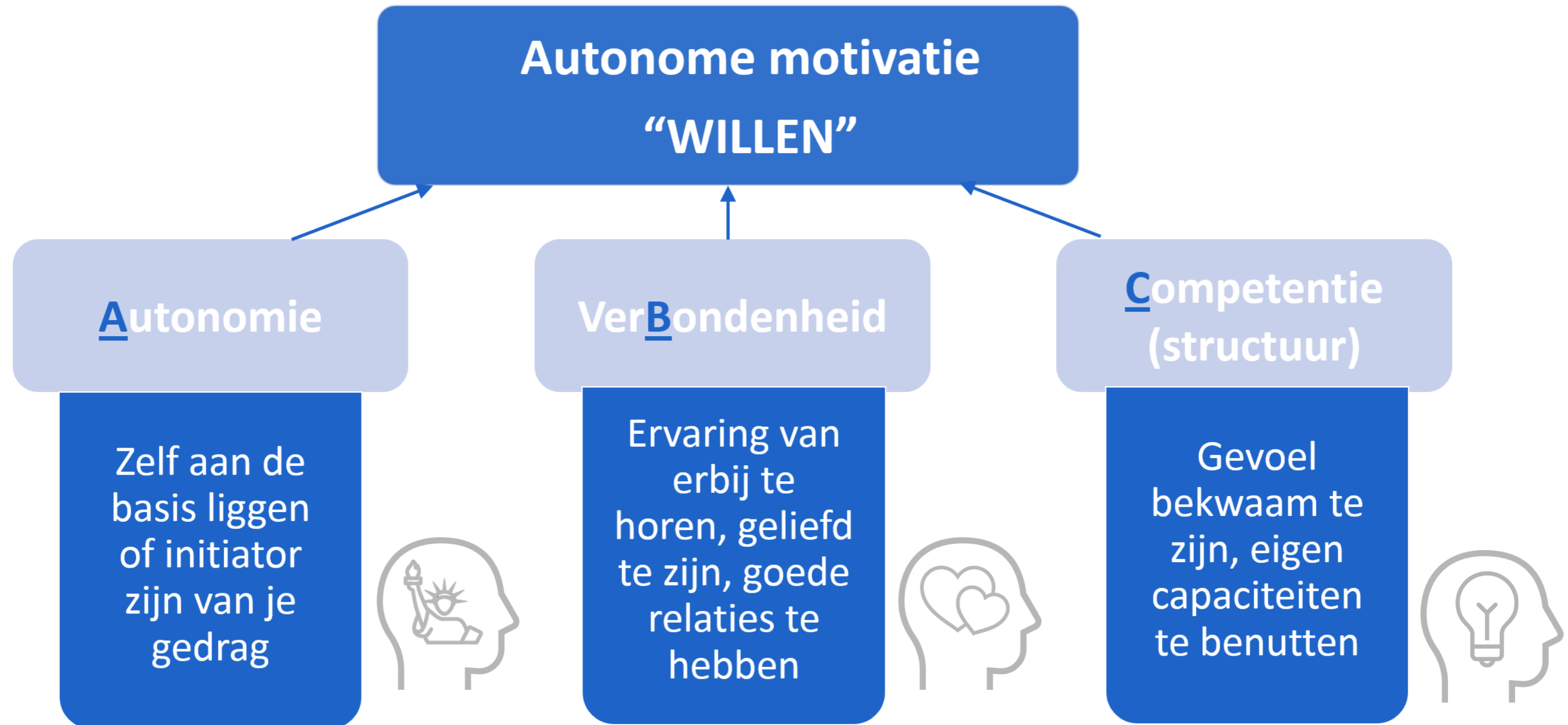
WAKKER HET LEESVUUR AAN!

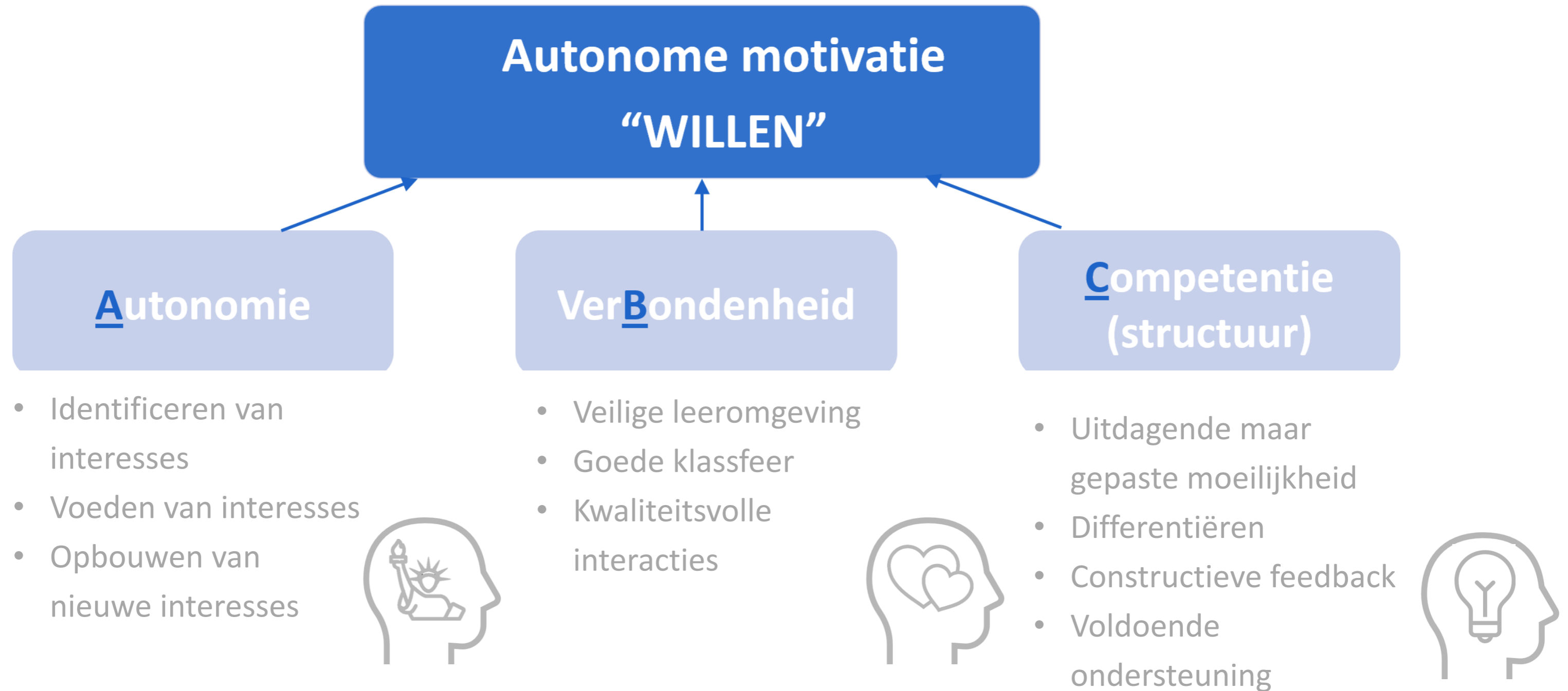

HOE?

HOE AUTONOME (LEES)MOTIVATIE BEVORDEREN?

HOE AUTONOME (LEES)MOTIVATIE BEVORDEREN?

autonomie

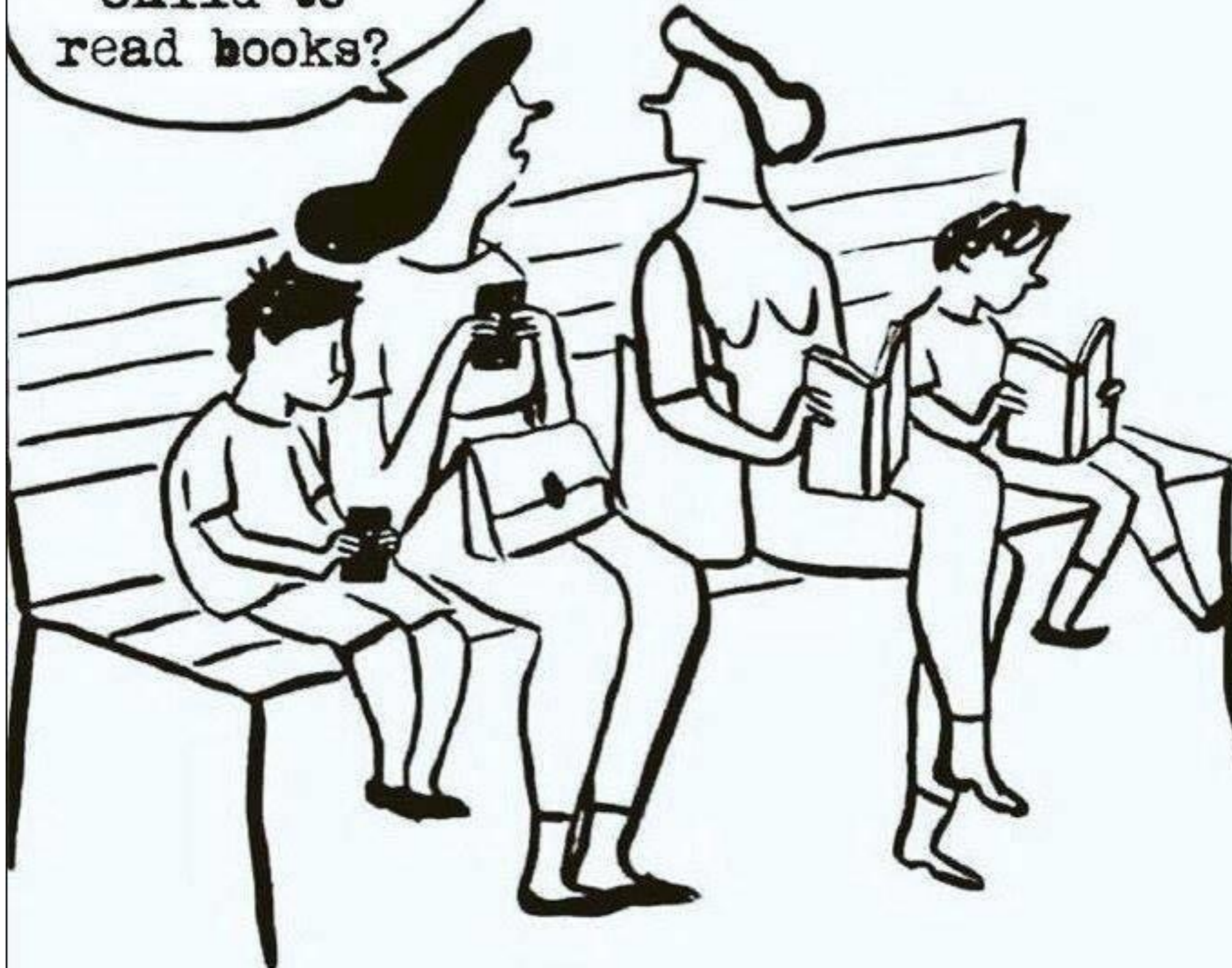
BIED TIJD EN RUIMTE OM TE LEZEN

LEES MEE, STA MODEL EN DEEL JE LEESPLEZIER

How do you
get your
child to
read books?

De leraar Nederlands leest niet graag

22/03/2019 om 10:20 door Klaas Maenhout

Foto: Patrick Post / hh

Docenten van de lerarenopleiding aan hogescholen en universiteiten zuchten: hun studenten lezen niet meer. 'Ze krijgen de passie niet meer mee, in hun eigen jeugd.'

1 OVER
LEZEN

2 LEES-
INITIATIEVEN

3 LEES-
INSPIRATIE

ZOEK OP DEZE SITE

Home > Over lezen > Onderzoek

© Michiel Devijver | Iedereen Leest

ONDERWIJS | LEESMOTIVATIE

20 november 2020

1 op 4 Vlaamse afgestudeerde leerkrachten leest niet zo graag, professionalisering kan verschil maken

Nieuw onderzoek van UGent en AP Hogeschool stelt vast dat 40% van de eerstejaars studenten aan de lerarenopleidingen niet graag leest. Bij de afgestudeerden daalt dit percentage naar 25% en leest drie op vier beginnende leerkrachten dus wel graag. Daarnaast kan praktijkgerichte ondersteuning beginnende leerkrachten extra helpen om lezen te promoten bij hun leerlingen. De nood aan dergelijke professionalisering is dan ook groot, besluit het onderzoek.

Verschillende onderzoeksrapporten zoals [PISA \(2018\)](#) en [PIRLS \(2016\)](#) toonden de voorbije jaren dat de leesmotivatie en leesvaardigheid bij Vlaamse kinderen en jongeren er niet meteen op vooruitging. Daarbij werd ook aangetoond dat leesvaardigheid en leesmotivatie hand in hand gaan en elkaar kunnen versterken. Maar hoe zit het met studenten uit de lerarenopleidingen, de leerkrachten-in-spe die binnenkort het leesvuur bij leerlingen moeten aanwakkeren?

[Kwalitatief onderzoek uit 2019 van UAntwerpen](#) toonde al dat een minderheid van de lerarenopleidingen een expliciet uitgeschreven beleid en visie heeft op leesmotivatie, en dat leesbevordering steeds minder lesuren omvat in het

Contact

Deze website gebruikt cookies om bezoekers te volgen, we houden geen persoonlijke gegevens bij! [Meer info](#)

Ok!

CREËËR EEN RIJKE LEESOMGEVING

CREËER EEN LEES- EN SCHRIJFHOEK

LEZEN KRING

PLAATS IN DE KIJKER

The image is a composite graphic. The top half shows a hand holding a black pen, pointing towards a digital interface. The interface features various business-related icons such as bar charts, line graphs, a globe, and the word 'Success'. The background is a light blue gradient. A horizontal light blue band with the text 'PLAATS IN DE KIJKER' in white, bold, sans-serif font with a drop shadow is positioned across the middle. The bottom half shows an open book with a glowing light source in the center, casting a warm, golden light on the pages.

SPEEDDATING MET BOEKEN

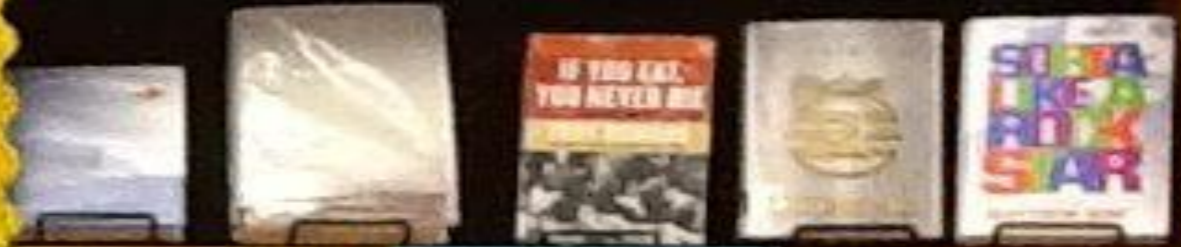

TEACHER FAVORITES

Mrs. Laughin-Vance

Mr. G. Anderson

Mr. R. Anderson

Mr. Graba

Mrs. DiModica

Mrs. Enk

Mr. Mantra

Mrs. Hutchins-Lunsford

A young girl with brown hair in a bun, wearing a white cap with blue and red accents and a green jacket over a light blue shirt. She is holding a yellow pencil to her lips and a red notebook. The background is a plain light blue wall.

MAAK VERBINDINGEN

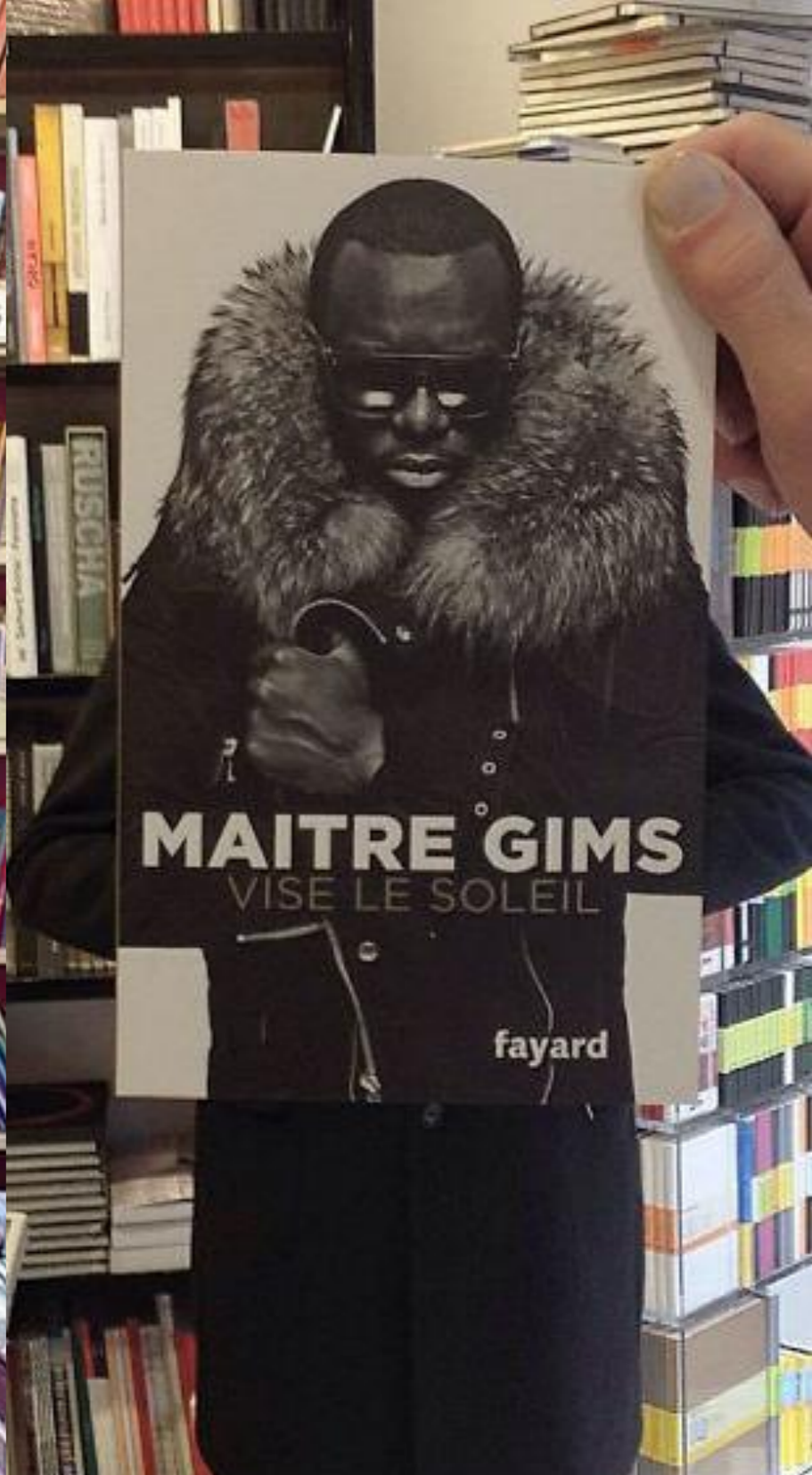
PROJECT SCHOOLKRANT

MAAK HET AANBOD BEREIKBAAR

BRENG EEN BEZOEK AAN DE BIB

KEUZE?

- Bieden van keuze
- Maar keuze maken is niet voor elk kind even makkelijk

**BENT U EEN
TWIJFELAAR**

- MISSCHIEN**
- WIE WEET**
- SOMS WEL
SOMS NIET**

Loesje

ORGANISEER EEN LEZING MET DE STEUN VAN HET VLAAMS FONDS VOOR DE LETTEREN

©Andy Huysmans

IK BEN AUTEUR

U bent literair auteur, illustrator, strinauteur, vertaler of essavist?

©Andy Huysmans

IK BEN ORGANISATOR

U wil graag een auteur, illustrator, vertaler of striptekenaar

DERTIEN NIEUWE AUTEURS

Dertien nieuwe auteurs zijn opgenomen op de auteurslijst, en kunnen vanaf nu geboekt worden voor een gesubsidieerde lezing: proza-auteurs Jan Van der Cruysse en Toon Van Mierlo, illustrator Laura Janssens, kinder- en jeugdauteurs Reinhilde Van Driel en Peter Slabbynck, podium- en slamdichters Akim AJ Willems en Pieter Cools, non-fictieauteurs Steven de Foer, Tinneke Beeckman en Wim Coudenys, literair vertaler Annelies de Hertogh, stripscenarist Rino Feys en striptekenaar Jimmy Hostens.

<http://auteurslezingen.be/>

VEREENVOUDIGING
AANVRAAGFORMULIER

ONTMOET EEN SCHRIJVER/ILLUSTRATOR

verbondenheid

STIMULEER SAMENWERKING

PRAAT OVER BOEKEN

LEESBEESTEN ZIJN SOCIALE DIEREN. ZONDER LEESMAATJES VERPIETEREN ZE!

MIA STOKMANS & ROOS WOLTERS

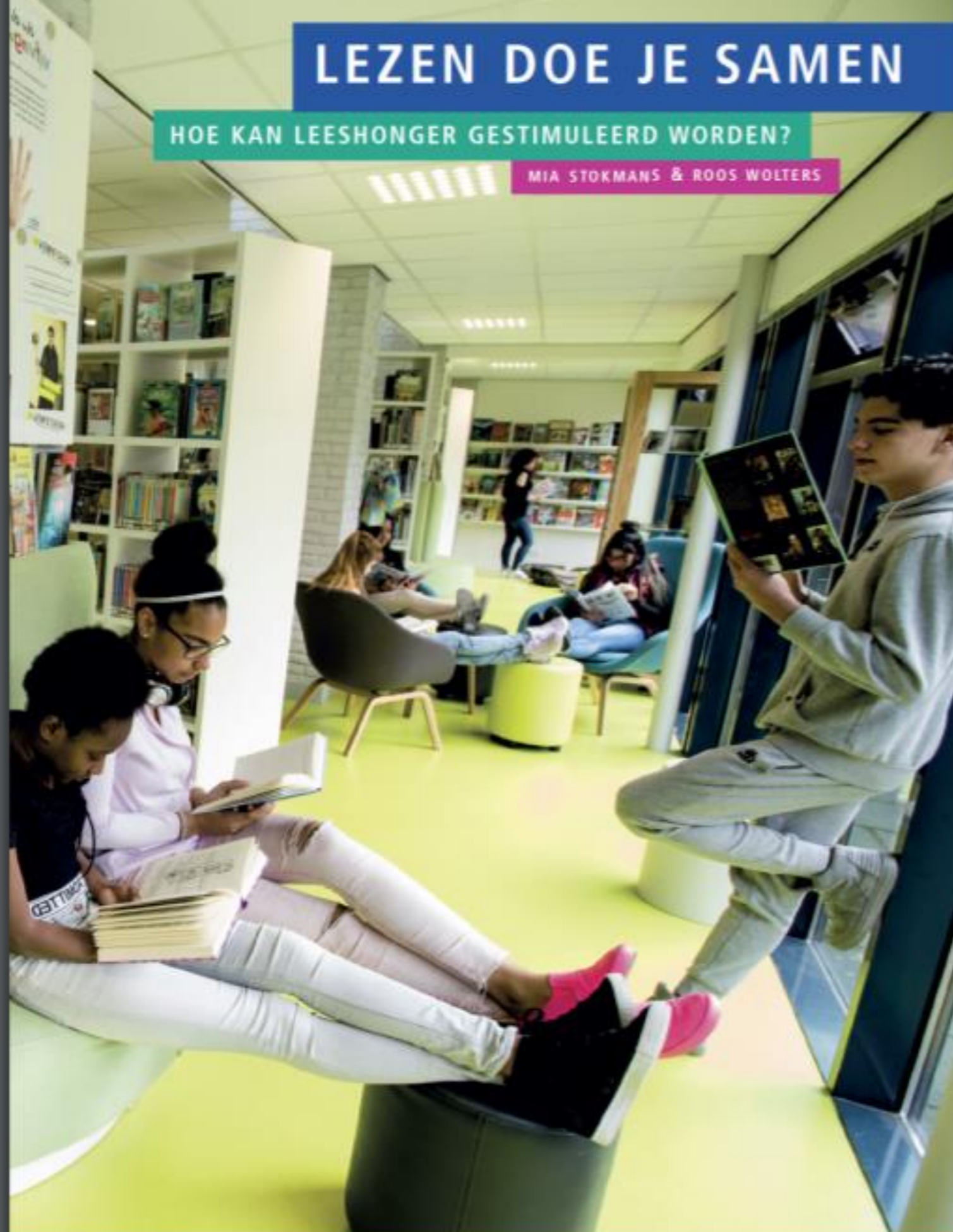
SAMENVATTING

Lezen is een sociaal proces dat je leert en verdiept samen met anderen. Dit is een van de grondgedachten van het leeshongermodel, een nieuwe bril om naar leesbevordering te kijken. Om niet-lezers te veranderen in lezers zijn er mensen in de omgeving nodig die het kiezen en lezen van en het praten over boeken (de zogeheten leescirkel) stimuleren. In dit artikel beschrijven we hoe elke fase in de leesontwikkeling eigen eisen stelt aan de leesbevordering en de rol van de stimulerende ander.

LEZEN DOE JE SAMEN

HOE KAN LEESHONGER GESTIMULEERD WORDEN?

MIA STOKMANS & ROOS WOLTERS

UNIVERSITEIT
GENT

Over een kleine mol die
wil weten wie er op zijn
kop gepoept heeft

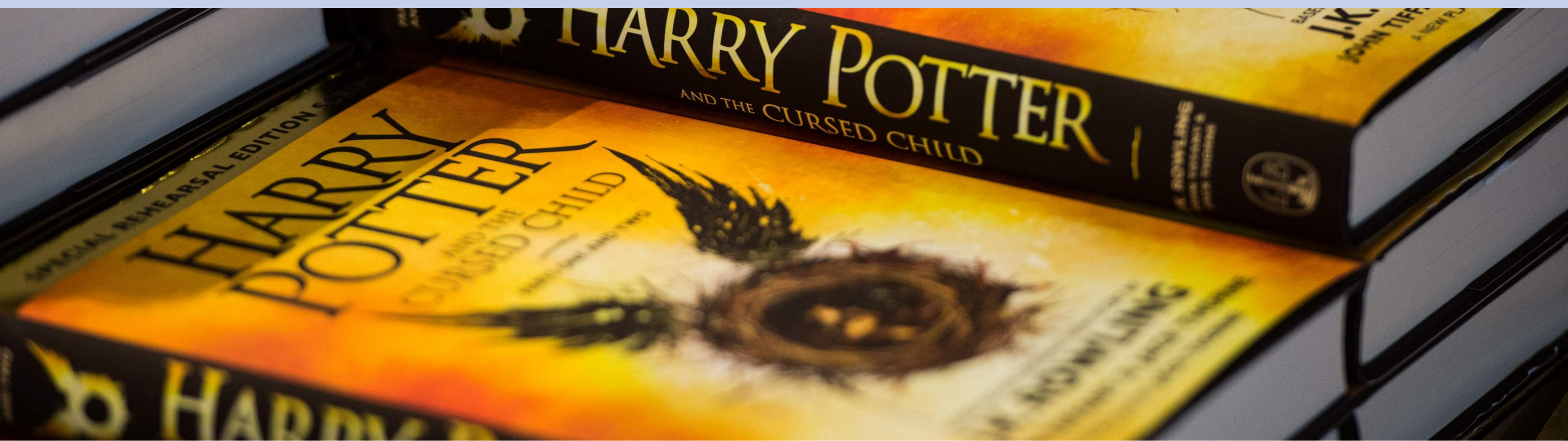
LEES VOOR...

Werner Holzwarth / Wolf Erlbruch

Uitgeverij C. De Vries-Brouwers bvba
Antwerpen Rotterdam

... EN BLIJF VOORLEZEN

competentie

LAAT KINDEREN VOORLEZEN AAN KINDEREN...

Screen Speak
dream Splendid
tain

gra ay

John

... AAN ANDEREN...

A close-up photograph of several people's hands stacked together in a circle, symbolizing teamwork and collaboration. The hands are of various skin tones and are positioned in a way that suggests a group effort. The background is softly blurred, showing parts of people's clothing and a warm, indoor setting.

TEAMWORK

“... The teachers considered as excellent in promoting autonomous reading motivation belong to schools that invest in reading at school level underlining the importance of a school wide interest in and attention to reading.”

(De Naeghel, Van Keer, & Vanderlinde, 2012)

HOE DE NEUZEN IN DEZELFDE RICHTING KRIJGEN?

TEAMWORK

“Start met enkele trekkers die een grote liefde voor lezen hebben. Maar het mag geen verhaal van enkelingen blijven. Want als zo’n trekker wegvalt, moet je opnieuw beginnen.”

(Iris Vansteelandt)

🕒 3 september 2018

Leesplezier

Specialist

Een goed leesbeleid: hoe doe je dat?

💬 2 reacties [Bewaren](#) [Log in](#) om te bewaren. [Delen](#)

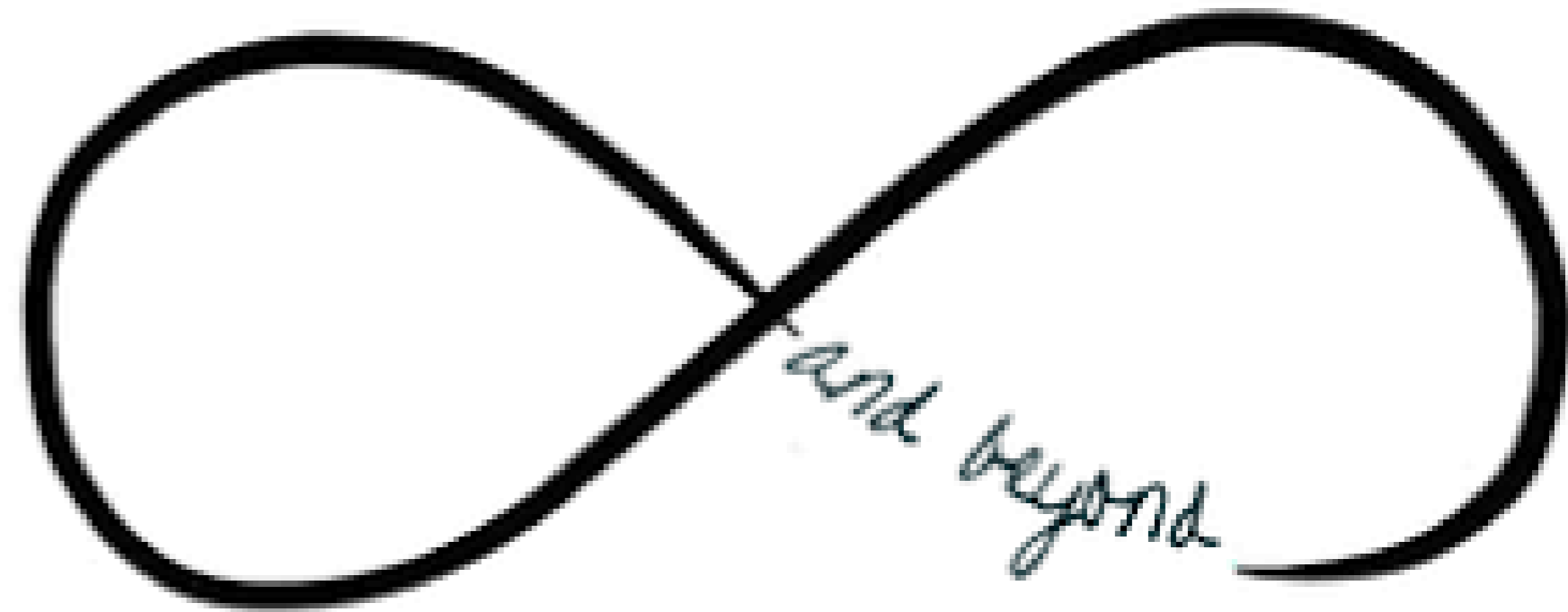
'Je leerlingen graag en goed leren lezen is een kerntaak van de school. Maar dat lijkt de laatste jaren steeds minder te lukken', zegt lerarenopleider en onderzoeker Iris Vansteelandt. Hoe voer je een goed leesbeleid?

PARTNERSCHAPPEN

- ✓ Bibliotheken
- ✓ Culturele sector
- ✓ Onderwijs

Cohesie en wederzijds
versterken als ambassadeurs
van leesplezier

Hilde Van Keer

Hilde.VanKeer@UGent.be

www.ugent.be

www.onderwijskunde.ugent.be

www.taallereninnoveren.ugent.be

En ze lezen nog lang en gelukkig...

